

Ispitna pitanja iz Osnova ekonomije

Prof. dr Miroslava Petrevska

I Mikroekonomija

1. Uvod u ekonomiju – resursi i potrebe
2. Pojam ekonomije i slobodna i ekonomska dobra
3. Mikroekonomija i makroekonomija, pozitivna i normativna ekonomija
4. Osnovi ekonomske analize i ekonomske zakonitosti, instrumenti i metodi analize
5. Oportunitetni trošak i ekonomski profit, granice proizvodnih mogućnosti
6. Pareto optimum i zakon opadajućih prinosa. Ilustrovati na primeru.
7. Tržište i konkurencija, pojam i uloga tržišta, tržišne cene i konkurencija
8. Sistematizacija tržišta, savršena i nepotpuna konkurencija
9. Objasniti kružni tok dobara, faktora i dohotka. Ilustrovati na primeru.
10. Asimetrične informacije i negativna selekcija, efikasnost tržišta, tržišni „neuspeh“ i uloga države
11. Tražnja i ponuda, pojam, kriva i faktori tražnje. Ilustrovati primerom.
12. Pojam, kriva i faktori ponude. Ilustrovati primerom.
13. Individualna i tržišna tražnja i ponuda. Ilustrovati primerom.
14. Uravnotežavanje tražnje i ponude, potrošačev i proizvođačev višak. Ilustrovati primerom.
15. Elastičnost tražnje i ponude, cenovna elastičnost tražnje, uticaj cenovne elastičnosti tražnje na ukupan prihod. Ilustrovati primerom.
16. Unakrsna i dohodovna elastičnost tražnje, cenovna elastičnost tražnje. Ilustrovati primerom.
17. Preferencije, izbor potrošača i rizici, preferencije i korisnost potrošača.
18. Budžetsko ograničenje, izbor potrošača, neizvesnost i rizici.
19. Odnos rizika i prinosa, smanjivanje rizika i diversifikacija.
20. Proizvodnja i organizacija, proizvodna funkcija. Ilustrovati primerom.
21. Tehnologija i produktivnost, proizvodnja u kratkom i dugom roku. Ilustrovati primerom.
22. Ukupan, prosečni i granični proizvod, veličina i organizacija preduzeća. Ilustrovati primerom.
23. Troškovi proizvodnje, ukupan trošak, ukupan prihod i profit, ekonomski i računovodstveni trošak.
24. Fiksni i varijabilni troškovi, prosečni i granični trošak. Ilustrovati primerom
25. Troškovi u kratkom i dugom roku, nepovratni trošak.
26. Savršena konkurencija, i tržište savršene konkurencije, ponuda konkurentnog preduzeća i maksimiranje profita. Ilustrovati primerom.
27. Tržišna ponuda konkurentnih preduzeća, kratkoročna i dugoročna tržišna ravnoteža. Ilustrovati primerom.
28. Tržišna moć i određivanje i prihvatanje cena. Ilustrovati primerom.
29. Cenovna diskriminacija, određivanje cena paketa proizvoda. Ilustrovati primerom.
30. Monopol i oligopol, izvori i obeležja monopola, ponašanje monopolskog preduzeća. Ilustrovati primerom.

31. Ekonomski i društveni efekti monopola, pojam i obeležja oligopola. Ilustrovati primerom.
32. Ponašanje oligopolista i teorija igara, rigidnost cena i karteli. Ilustrovati primerom.
33. Monopolistička konkurencija, diferenciranje proizvoda i ostala obeležja, ponašanje preduzeća na tržištu monopolističke konkurencije. Ilustrovati primerom.
34. Monopolistička konkurencija i tržišna ravnoteža, uticaj monopolističke konkurencije na ekonomsku efikasnost.
35. Tržište faktora proizvodnje: rada, kapitala i prirodnih resursa, primarni i proizvodni faktori proizvodnje, tražnja i ponuda faktora proizvodnje.
36. Tržište rada i kapitala, realna i nominalna kamatna stopa. Ilustrovati primerom.
37. Tržište prirodnih resursa, zemljišna renta. Ilustrovati primerom.
38. Eksternalije, javna dobra i zajednički resursi. Ilustrovati primerom.
39. Oporezivanje, ekonomska efikasnost i pravednost.

II Makroekonomija

1. Utemeljenje i ciljevi makroekonomije, velika depresija, Nju dil i Kejnsova „Opšta teorija“, ekonomski rast, zaposlenost i opšti nivo cena.
2. Makroekonomski model zatvorene i otvorene privrede. Ilustrovati primerom
3. Privredni ciklusi i agregatna tražnja i ponuda, državna intervencija i savremena ekonomska politika.
4. Makroekonomski agregati, bruto domaći proizvod (BDP) i njegove komponente. Navesti primer.
5. Nominalni i realni BDP i deflator BDP-a. Ilustrovati primerom
6. BDP u kružnom toku, bruto nacionalni proizvod i nacionalni dohodak. Ilustrovati primerom.
7. Dohodak, potrošnja, štednja i investicije, funkcija potrošnje i funkcija štednje. Ilustrovati primerom.
8. Granična sklonost potrošnji i štednji i efekat multiplikatora. Ilustrovati primerom
9. Investicije, direktne, grinfildi i portfolio investicije. Ilustrovati primerom.
10. Makroekonomska ravnoteža i IS-LM model. Ilustrovati primerom
11. Agregatna tražnja i agregatna ponuda i ravnoteža u AS-AD modelu, šokovi ponude i šokovi tražnje. Ilustrovati primerom.
12. Nezaposlenost, stanovništvo, radna snaga i zaposlenost, merenje nezaposlenosti.
13. Vrste nezaposlenosti (frikciona, strukturna, prirodna, ciklična i sezonska), odnos proizvodnje i nezaposlenosti – Okunov zakon.
14. Novac, inflacija i deflacija, pojam, vrste i funkcije novca (M1, M2 i M3), vrednost novca i tražnja za novcem.
15. Inflacija, dezinflacija i deflacija, Filipsova kriva i prirodna stopa nezaposlenosti. Ilustrovati primerom.
16. Ekonomski rast i privredni ciklusi, merenje i faktori ekonomskog rasta, odlike privrednih ciklusa. Ilustrovati primerom.
17. Uzroci privrednih ciklusa i fenomen procikličnosti, anticiklična ekonomska politika.

18. Devizni kursevi i platni bilans, pojam i vrste deviznih kurseva, apresijacija i depresijacija.
19. Monetarna unija, valutni odbor i dolarizacija/evroizacija, platni bilans.
20. Finansijski sistem i instrumenti (depoziti i krediti, hartije od vrednosti, finansijski derivati i drugi finansijski instrumenti).
21. Finansijska tržišta, finansijski posrednici, prinos i rizici.
22. Banke, ponuda novca i monetarna politika, bankarski sistem, komercijalne banke (navesti bilans stanja komercijalne banke), ponuda novca i savremene monetarne strategije.
23. Međunarodna trgovina, globalizacija i ekonomska tranzicija, komparativne prednosti, protekcionizam i slobodna trgovina, globalizacija i ekonomska otvorenost.
24. Ekonomska tranzicija i strukturne promene (liberalizacija i makroekonomska stabilnost), Evropska unija.